



2024-08-27

RS/168/2024

Karin Lindgren
Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Tfn: 063-154160
E-post: karin.lindgren@regionjh.se

Till: Regionens revisorer

Regionstyrelsens svar på Granskning av läkemedel för äldre (REV/23/2023).

Regionens revisorer har genomfört en granskning av läkemedel för äldre. Revisionens sammanfattade bedömning är att regionstyrelsen som vårdvalsnämnd och hälso- och sjukvårdsnämnden har en delvis tillfredsställande styrning, uppföljning och kontroll av läkemedel för äldre.

Läkemedelsenhetens arbete med återkommande uppföljningar av statistik om potentiellt olämpliga läkemedel för äldre är av stor betydelse för en god uppföljning och kontroll. Statistiken återförs till länets hälsocentraler. Likaså har införandet av apotekare på vårdavdelningar visat sig vara en framgångsfaktor för en säkrare läkemedelshantering för äldre.

Däremot bedöms det finnas bristande IT-system samt brister i uppföljning och kontroll. Likaså anses läkemedelsgenomgångar i hemsjukvården vara eftersatt samt att läkemedelslistan inte alltid stämmer vid utskrivning.

Regionstyrelsen är tacksam för att granskningen genomförts, och delar uppfattningen att det finns brister inom området läkemedel för äldre. Rapporten utgör ett värdefullt underlag till vårt pågående arbete med att stärka säker läkemedelshantering i regionen. Det är ett komplext område med stora utmaningar för patientsäkerheten.

Det finns stora behov av informations- och utbildningsinsatser för att klargöra ansvarsområden, gällande rutiner samt hur det praktiskt går till att utföra i systemen.

Under resultat av granskning redovisas ett antal frågeställningar som revisionen ställt till kommunernas sjuksköterskor. Revisionen har inte bett Regionstyrelsen att yttra sig över alla brister som framkommer, men Regionstyrelsen vill ändå ge synpunkter på ett resultat. I ett redovisande diagram står frågeställningen "i vilken omfattning följs rutinen om att slutenvården ska skicka med läkemedel **för** fem dagar". Enligt överenskommelsen med kommunerna, ska regionen skicka med läkemedel **upp till** fem dagar. För hur många dagar det skickas med läkemedel för, avgörs i dialog mellan sjuksköterska på vårdavdelning och sjuksköterska i kommunen för varje enskild patient. Det är svårt att avgöra vad sjuksköterskor svarat på. Regionen behöver oavsett informera om rutinen på vårdavdelningarna och följa upp att den efterlevs.

Revisionen vill att regionstyrelsen yttrar sig över följande brister:

1. *Ordination av läkemedel för patienter med dosläkemedel sker i ordinationsverktyget Pascal. Det har sedan flera år saknats en koppling mellan läkemedelslistan i journalsystemet och Pascal vilket innebär en risk för att läkemedelslistan inte stämmer. En koppling mellan Pascal och journalsystemet kommer att ske först 2028.*

Regionstyrelsens yttrande:

Regionstyrelsen instämmer i revisionens bedömning att det är en brist att inte journalsystemet har en full integration med Pascal. Det finns en risk att fel läkemedel ges under vårdtiden om läkaren inte uppmärksammar att patienten har förskrivning i DOS vid besök på mottagning eller vårdavdelning. Den koppling som finns mellan IT-systemen idag innebär att läkaren manuellt i journalsystemets så kallade dosfliken, behöver jämföra läkemedelslistan i Pascal med läkemedelslistan i journalsystemet och korrigera de ordinationer som inte stämmer överens. I regionens gällande rutin framgår att denna jämförande kontroll ska genomföras och hur detta arbetsmoment går till. Det finns uppgifter om att det är svårt för ordinatören att se om patienten är dospatient.

Vidtagna åtgärder:

- Cosmic förvaltning har återkommande uppmärksammat leverantören på bristerna och frågat efter vilka möjligheter till förbättrad integration mellan journalsystemet och Pascal som finns. Leverantören har svårt att genomföra en utveckling för dosintegration, innan nationell läkemedelslista införts i Sverige. Arbetet med nationell läkemedelslista är ett komplext arbete för alla IT-leverantörer och berörda myndigheter. När det är klart, finns förutsättningar för att arbeta vidare med en säker dosintegration. Om en lösning skulle tas fram nu med en dosintegration under rådande omständigheter, skulle lösningen riskera att inte vara tillförlitlig när och dessutom skulle ett annan lösning behöva tas fram när integrationen med nationell läkemedelslista införts 2026.
- Läkemedelsenheten har sett över gällande rutiner. Vid behov tas utbildnings- och informationsmaterial fram.
- Verksamhetscheferna ska säkerställa att gällande rutiner är kända och efterlevs av berörda inom verksamheten

2. *Uppföljningen av läkemedelsgenomgångar är en del i hälsovalets uppföljningar av läkemedel för äldre. Det går dock inte att få fram tillförlitliga uppgifter ur journalsystemet. Denna brist noterades även vid tidigare granskning 2018. Läkemedelsgenomgångar är en viktig del i god läkemedelsterapi för äldre och därför är tillförlitlig uppföljning av väsentlig betydelse.*

Regionstyrelsens yttrande:

Regionstyrelsen delar bilden av att inte statistiken är tillförlitlig. Uppföljningsstatistik förutsätter att användaren använder sökorden för läkemedel korrekt vid journalföring. Rutinen efterlevs inte fullt ut i alla verksamheter.

Läkemedelsenheten har arbetat aktivt med frågan i många år. I uppföljningsdialoger med verksamheterna framkommer att läkemedelsgenomgångar genomförs, men det brister i dokumentationen. Det är därför svårt att följa upp antal genomförda läkemedelsgenomgångar på ett tillfredsställande sätt med stöd av statistik. För att kunna förstå varför det är viktigt att dokumentationen ska ske med framtagna sökord, behöver chefer och användare förstå syftet med sökorden, och hur det kan underlätta även användarens vardag och stärka patientsäkerheten.

Vidtagna åtgärder

- Utbildning av verksamhetschefer och områdesledning i övergripande läkemedelshantering och olika rollers ansvar.
- Gällande rutin har granskats av verksamhetsutvecklare och läkare i slutenvården, vilka har bedömt den som tillfyllest, men att den inte efterlevs fullt ut av alla. Utbildningsinsatser har påbörjats och kommer att pågå under hösten.
- Hälsoval följer årligen upp arbetet med läkemedelsgenomgångar; rutiner och kontroll. Kontrollfrågor utformas i samarbete med läkemedelsenheten.



- Läkemedelsenheten har i Stratsys utarbetat kontrollfrågor med tillhörande stödmaterial och rutiner, för alla verksamheter kring efterlevnad av rutiner för bland annat läkemedelsgenomgång, som en del av den regulatoriska kvalitetsgranskningen av läkemedelshanteringen som sker i regionen. Utifrån svaren kan riktade insatser med stöd genomföras till enheter med behov.
- I lokal samverkansgrupp patientsäkerhet har ett samarbete startats upp med kommunerna, för att ta del av deras statistik på genomförda läkemedelsgenomgångar på särskilda boenden.
- Regionens interna arbetsgrupp "Cosmic läkemedelsgrupp" arbetar löpande med att hitta förbättringar hur läkemedelsgenomgångar ska dokumenteras i journalsystemet. Flera förslag på utveckling av journalsystemet har lämnats in till leverantören, men dessa förbättringar är inte prioriterade för närvarande. För närvarande utreds om KVÅ-koder kan vara ett alternativ. Uppdraget har lyfts till LSG strukturerad vårdinformation, uppföljning och analys.

Planerade åtgärder:

- Till hösten planeras ett arbete med bland annat journalgranskning av hur sökorden används och kvaliteten av dokumentationen för läkemedelsgenomgångar.

3. *Läkarkontinuitet är av stor betydelse för en god läkemedelsterapi för äldre. Det går för närvarande inte att få fram uppgifter om fast läkarkontakt ur regionens IT-system.*

Regionstyrelsens yttrande:

Regionstyrelsen delar bilden av att läkarkontinuitet är av stor betydelse för god läkemedelsterapi hos äldre. Det är en stor brist att det varken i journalsystemet eller listningssystemet går att på ett enkelt sätt söka fram fast läkarkontakt.

År 2022 togs det ett beslut om att utveckla befintligt listningssystem för att kunna mäta fast läkarkontakt. Planen var att det skulle vara färdigt i maj 2023. Det arbetet har varit intensivt och prioriterat sedan dess, men då utveckling av nuvarande listningssystem inte längre är möjligt förbereds införande av ett nytt listningssystem som ska möjliggöra för bland annat mätning av fast läkarkontakt.

Vidtagna åtgärder:

- Inköp av ett nytt listningssystem pågår. När det är på plats ska bland annat möjliggöra mätning av fast läkarkontakt.
- Ett arbetssätt som kallas "utvidgad primärvård" är under uppbyggnad för särskilt sköra patienter. Det innebär bland annat att patienter som är anslutna till utvidgad primärvård har en behandlingsstrategi noterad under gemensamma dokument i journalsystemet. Där framgår att patienten är ansluten till utvidgad primärvård. Vem som är ansvarig läkare framgår då av symbol som tänds i övre listen i journalsystemet.

REGIONSTYRELSEN

Bengt Bergqvist (S)
Regionstyrelsens ordförande

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Yttrandet är fastställt av regionstyrelsen 2024-08-27 § 129